
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

MINDENKOR

Példabeszédek 6,16-22

2017. AUGUSZTUS 27.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: János evangéliuma 5,1-12.

Imádkozunk. Mennyei Atyánk, Hozzád jövünk hitben, reményben, szeretetben és azt kérjük Tőled, hogy ezekben építs meg bennünket úgy, hogy mai istentiszteletünkön is feloldozol bennünket vétkeink, bűneink, nyomorúságaink, terheink alól és Szentlelked erejével, Igéd világosságával megújítod bennünk az új embert, aki bennünk Krisztusunk teremtése. Kérünk, növeld a mi hitünket, bátoríts reménységünkben és adj mennyei erőidből, hogy szeretetedet maradéktalanul, szent élettörvényed szerint betölthessük. Megnyitjuk szívünket, szent sóvárgással várunk és hívunk, ajándékozz meg bennünket, tedd áldottá istentiszteletünket. Krisztusért, a mi szabadító Urunkért, üdvösségünk kezeséért, egyetlen közbenjárónkért kérünk, hallgasd meg imádságunkat. Ámen

Textus: E hat dolgot gyűlöli az Úr, és hét dolog útálat az ő lelkének: a kevély szemek, a hazug nyelv, és az ártatlan vért ontó kezek, az álnok gondolatokat forraló elme, a gonoszra sietséggel futó lábak, a hazugságlehelő hamis tanú, és aki háborúságokat szerez az atyafiak között! Órizz meg, fiam, atyád parancsolatját, és anyád tanítását el ne hagyj. Kösd azokat szívedre mindenkor, fűzd a nyakadba. Valahová mégy, vezérel téged, mikor aluszol, őriz téged, mikor felserkensz, beszélget veled. (Példabeszédek könyve 6,16-22.)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Nem egyszeri vagy egyetlen buzdítása a Példabeszédek könyvének, amit most is hallottunk: akaszd a nyakadba, írd a szívedbe... Múlt vasárnap, augusztus 20.-án, nemzeti ünnepünkön éppen ezt olvastuk a Példabeszédek könyvének egy korábbi részéből, a 3. részből: az irgalmasság és az igazság el ne hagyjanak téged, akaszd azokat a nyakadba és írd be a te szívedbe. Akkor arról hallottunk – merthogy isteni dolgokig jutottunk, az irgalmasságig, a szeretetig, a hűségig, az igazságosságig, a szövetségig és az áldásokig - tehát akkor arról

hallottunk, hogy ha ezek az emberrel vannak külső módon is – akaszd a nyakadba – és ha be van írva a szívembe is, akkor éppen ezek az irgalmasság, a szeretet, a hűség, az igazságosság és mindenekfölött Isten áldása nem távoznak el tőlünk. Velünk maradnak. Ma ehhez a buzdításhoz erős szavakkal vezet el bennünket: megfordítja a képet és arról beszél, amit az Úr utál, amitől az Úr iszonyodik.

A régi bölcsességből ismert formát, az úgynevezett számmondást használja itt. Mi magyarok is szoktuk ezt a formát használni: egyet mondok, kettő lesz belőle, vagy három a magyar igazság és egy a ráadás. Tehát, azt mondja: hat dolgot utál az Úr és ez a hét az... Ahogy olvassuk a Példabeszédek könyvét, később még találunk ilyen számmondásokat: három dolog titokzatos előttem, ez pedig a következő négy... Ez tehát egyfajta keret, ráma, a fokozást, a súlyozást szolgálja, ráadásul könnyen meg lehet tanulni. Hatot kell megtanulni, meg még egyet ráadásul, vagy hármat kell tudni, és még van egy negyedik – egyszerűen kiszámoljuk az ujjunkon. Ezzel együtt arról szeretnék inkább szólni, hogy mit jelent a szó, amit olyan erős nyomatékkal mond, hogy szinte megrendít bennünket? Ezt a hat dolgot *gyűlöli* az Úr, és ez a hét utálat *utálatos* az Úrnak. Mi az, hogy *utálatos*? Számunkra utálatos, például, az amikor valaki a hűtőszekrényben felejt valami élelmiszert, elmegy nyaralni, három hét múlva hazajön, kinyitja a hűtőszekrényt és talál benne ott egy penészes pacsmagot. Eliszonyodik tőle, - ez utálat. Én elég sokáig voltam kollégista, nem igazán kedveltük a kollégiumi menzát, de a folyton éhes kamaszok mindent megettek. Többnyire. Mert volt egy-két olyan étel, amit ahogy a menzán kicsapta a konyhás néni a tányérra, én bizony egy undorodó mozdulattal odaadtam valakinek, mondván: nem kéred? mert én utálok! Vagy, amikor a kisgyerekekre tukmálja a szülő az ételt: ezt is meg kell enni, kicsinyem, azt is meg kell enni! Aztán rátör a gyerekekre a „nemesség”, kinevezi magát nemes embernek, mert mindenre csak nem tud mondani, és kiabál: utálok! És akkor szegény édesanya szíve szinte megszakad, mert a legnagyobb szeretetével készítette azt az ételt és meg van győződve, hogy jó. Én csak egyet mondok, ez gyerekkori maradandó élményem. Volt egy híres családi készítmény, édesanyám, nagyanyám nagyon jól tudták készíteni, paradicsom is volt benne meg káposzta is (most nagyjából mindenki sejtheti, hogy mi volt ez), nos, én utáltam, meg az öcsém is, meg a bátyám is utálta. A gyereksereg nyomban összeállt, hogy ezt mi nem esszük. Ekkor édesanyám beszólította édesapámat: – Imre, gyere be, mutasd meg a gyerekeknek, milyen finom! Édesapám se szerette. De mímelt mosollyal cuppantgatva kanalazgatta azt a bizonyost (paradicsom is volt benne, káposzta is volt benne), utálta ő is, de meg kellett enni.

A Példabeszédekben erősebb, mélyebb valóságról van szó, mégha innen is származik a bibliai szó: utál az ember valamit, iszonyodik tőle, nem kéri, nem kell neki. Kétféle vonatkozásban olvassuk ezt a Bibliában. Legtöbbször és leginkább akkor, amikor a régi Izrael kultuszáról, istentiszteletéről

mennydörögnek a próféták, hogy a nép meghamisította a kultuszt, mindenféle leleményt belevitt. Látták, hogyan vallásoskodnak a főníciaiak, a kánaániak, hogyan csinálják a kultuszt mohabíták, – hát csináljuk mi is úgy! Akkor is volt efféle – hangsúlyozom – hamis ökömené. Innen egy kicsit! A próféták rendre kimondták: ez utálatos, Isten számára iszonyatos dolog ez – kultuszi értelemben. Nem az istentiszteletre való, nem a törvény előírása szerint való, illetlen, tisztátalan, helytelen. És legalább ugyanilyen gyakran, másféle nyomatékkal halljuk a szót erkölcsi kérdésekben, különösen a tanítókönyvekben, így például a Példabeszédek könyvében is. Utálatos az Úr előtt, amit te csinálsz. Leginkább valamilyen hamisságról van szó. A Példabeszédek könyvében gyakran előkerül a hamis mérték súlyos gondja, amikor csal a kereskedő, manipulálja a serpenyőket, melyekben áruját méri. Az efféle hamiskodás nem spontán dolog, erre föl kell készülni; ez nem valami hirtelen felindulásból elkövetett csalás vétsége, itt nem az alkalom szüli a tolvajt! A hamis mérték kifejezés azt jelzi, hogy valaki felkészül rá, csalárdul gondolkodik, szándékosan, tudatosan hamisít. Ilyen a csalárd szív is (az álnok szív), ilyen az, amikor valaki fonák módon gondolkodik. S talán ez vezet el a legmesszebbre, mert ezzel voltaképpen nem a hibás gondolkodást jelöli a Biblia, nem intellektualizál. A gondolkodás, a gondolás a Bibliában azt jelenti, hogy az ember mindent végiggondol elejétől a végéig; például végiggondolja egy döntése kapcsán, hogy annak milyen következményei lesznek. Ezért súlyos a kifejezés, hiszen számos olyan élethelyzetünk van, amikor – ha szabad ezt mondani – gondolkodás nélkül kell cselekedni, mert ott van a helyzet. Lépní kell, valamit csinálni kell. Éppen ezért nagyszerű és felette áldott is lehet, amikor van időnk végiggondolni valamit. Meghánnyuk, megvetjük, megforgatjuk, megfontoljuk a dolgot, íme, itt van a szó: megmérjük! De amikor az ember a saját gondolatát vagy elgondolását is hamis mérlegre helyezi, hamisan fontolja meg, hamis súllyal, hamisan számítja ki, és a következményeket is hamisan állítja be - nos, erre mondja az ige: utálatos ez az Úr előtt.

És utálatos az Úr számára a csalárd beszéd is. Hamis beszéd az, amikor valakinek túlzó módon osztom a szépet, a másiktól meg megvonom. Menjünk a Biblia elejére, ott találjuk a csalárd beszéd legelső mintáját. A kísérő örök kérdése: csakugyan megtiltotta az Úr, hogy kert egyetlen fájáról se egyetek? Csakugyan éhhalálra ítélt benneteket az Úr? Csakugyan csak fehérjével lehet táplálkozni? Csakugyan, anti-vegetáriánus az Úr? Szokták mondani emberekre, hogy már akkor hazudik, amikor köszön. A kígyó már akkor hazudott, amikor kérdezett, mert lehet a kérdéssel is csalni, lehet egy ügy megfogalmazásával, egy probléma megnevezésével is csalni. Mindennapos tanúi vagyunk ennek. Az úgynevezett közösségi média nagy lehetőséget kínál nekünk: rész vehetünk a nagy világdiskurzusban, face-bookolunk, twittelünk, beszélünk, chatelünk, likolunk, dislikolunk, benne vagyunk a dolgok sűrűjében. Ott vagyunk a nagy hömpölygésben. Aztán azt kell észreveggyük, hogy odacsapak elénk valamit, nem is tudjuk

ki, de kezdettől hamis volt a hír, csalárd az ügy, már a kérdésfeltevés is hazugság volt, de mi még folyton arról vitatkozunk, mintha az apokalipszis jönne. Mennyivel inkább így van ez kisebb közösségekben, és erről még majd fogok szólni.

A felolvasott szakaszban azzal késztet minket az ige vegyük nyakunkba venni és szívünkbe írni az igazságot és irgalmasságot, hogy rettenetes dolgokat mond. Hét dolgot utál az Úr. (A Példabeszédek könyve másutt beszél egy olyan emberről, akinek a szívében mind a hét megvan, így mondja: hét iszonyatosság lakozik a szívében, Péld. 26,25) Most még nem ilyen súlyos a helyzet, most még szétosztja ezeket az utálatosságokat a testtagokra - szemre, szájra, kézre, lábra, elmére, ujjra, torokra – és csak a hetedik általános.

Vegyük sorba: kevély szem. Ezt másutt is, olvassuk, a prófétáknál is, a zsoltároknál is - Isten gyűlöli a kevélyeket. Azt mondja az egyik szép zsoltár, hogy a kevélyeknek ellenáll, az alázatost fölemeli (Zsolt 138,6). Kevély szem. Ha a szem a lélek tükré, elég egy pillantás, s tudjuk, mit gondol a kevély ember rólunk is, és önmagáról is. És akkor lesütjük a szemünket. De az Úr utálja a kevélységet.

Utálatos az Úr előtt a hazug nyelv is. Erre már a bevezetőben is utaltam. A hazug nyelv hamis mérték. A hazug nyelvű nem egyformán mér a szavával ennek is, annak is. Nem csupán arról van itt szó, hogy nem igaz, amit mond, vagy éppen mese lenne minden szava. A pszichológusok így mondják a hazudozóra: konfabulál, aki maga sem tudja, mikor kezdte a füllentgetést, talán öt éves korában és immár nyolcvan éves és eddig eltelt hetvenöt esztendeje egy nagy hazugságsorozat. Itt most nem erről van szó. A hazug nyelv azt jelenti: másképp oszt, az egyiknek szépet mér, a másiknak keserűt, nincs meg benne az a bizonyos equitas, igazságosság, amiről a múltkor beszéltem a 3. rész kapcsán.

Aztán azt mondja: utálatos az Úr előtt az ártatlan vért ontó kéz. Ne ölj, ne siess a haragra, ne hajtsd végre gyorsan azt az ítéletet, amit te magad hoztál meg.

Továbbá, utálatos az álnok gondolatot forraló elme. Min töri a fejét, mit kotyvaszt, mit főz ki? – szoktuk mondani - és ezt nem pozitív értelemben mondjuk. Mi készül az elméje boszorkánykonyhájában, milyen kígyót, békát kotyvaszt, dobál oda be? És az mind álnokság. Igen, kifőzi, mert idő kell ahhoz, hogy valamit felforraljunk (itt nem felfortyanásról, hirtelen hevületről, elhamarkodottságról van szó). Egy lábasba vizet kell tenni, azt tűzre rakni, várni, amíg felforr, aztán beletenni ezt-azt, aztán hirtelen visszahűteni, főzőcskélni-párolgatni_ van a hamisságnak is szakácskönyve! És eltart egy darabig, míg kész az álnok gondolat. Ne szenteskedjünk, testvérek, bizony, átsuhan olykor az emberen valami rossz gondolat! De nem ijesztő, sőt, iszonyatos, hogy ahelyett, hogy az ember elűzné ezt, ellenállna a rossznak, még inkább édesgeti? Káinra kell gondolnunk, amikor az Úr megszólítja: miért gerjedtél haragra? és miért csüggesztet le fejedet?

(1Mózes 4). És fontos a sorrend - előbb a harag, aztán a lecsüggesztett fej, a harag gerjesztése, erjesztése, a hamis mértéken való megfontolás! Káin nem hirtelen felindulásból rontott neki Ábelnek, hanem elgondolta, kigondolta tettét, és meggyőzte önmagát, hogy megteheti. Ez az álnok gondolat, ez a fonákság; meggyőzte magát arról, hogy jó lesz a rossz, nem lesz abból semmi baj, így kell azt csinálni. Mi több, talán még az Isten is ezt akarja.

Utálatos az Úr előtt a gonoszságra sietséggel futó láb. Ahol a gonosz kivi-rágzik, ahol ingyen mérik hamis súlyos, és álnok gondolattal kapható, oda igyekszik az ilyen ember.

Megkapó a fordítás, amit itt olvasunk, de nem szép dologról szól: utálja az Úr a hazugságlehelő hamis tanút. Hazugságlehelő - egész döbbenetes. Add ide a kezéd – mondta nekem annak idején nagymama télen, mikor hazamentem hógolyózás után, átfagyott ujjakkal – és életre lehelgette, melengette. A leheletünkkel életre leheljük a másik embert. Isten úgy teremtett embert, hogy lelkének leheletét lehelte bele, Jézus Krisztus úgy küldte ki a tanítványokat, hogy rájuk lehelte és azt mondta, hogy vegyetek Szentlelket. Ha életet mentünk, a saját leheletünket fújjuk bele a fuldokló tüdejébe! Létezik ilyen egyáltalán, hogy hazugság-lehelő hamis tanú? Nem a szava, már a lehelete is hazugság, nem az az álnok, amit mond, amit mond, mert meg sem kell szólalnia, hangot sem kell formálnia, gondolatot sem kell közölnie, az orra lyukán is hamisság jön ki. Utálatos ez az Úr előtt.

És végül, amiről részletesebben szólni kell, hogy aztán erősen érezzük a szükségét annak, hogy a nyakunkba akasszuk és a szívünkbe vessük az igazságosságot és az igazságot, az utolsó szó, amit itt mond: utálatos az Úr előtt az, aki háborúságokat szerez az atyafiak között. Néhány idegen szót mondok, bár ismerjük ezeket a szavakat magyarul is. A régi atyák Alexandriában, akik a héber bibliát görögre fordították, egy olyan szót választottak, amit mi is használunk még. Így mondják: utálatos az Úr előtt, aki *krízist* szerez. Az eredeti héber kifejezés képzett szó, a mérleg szó van benne: utálja az Úr azt az embert, aki mérlegelési helyzetet teremt és viszi hozzá a hamis mérleget. Ebből lesz a viszály. Miből támad viszály? Amikor hamisan döntöttek el egy dolgot, és én annak a döntésnek valaki kárvalottja lett. Mikor támad viszály? – benne van a szóban! Amikor huzavona támad oda-vissza, amikor nem lehet méltányosan és igazságosan dönteni, mert a szándék sincs meg rá, és az eszköz sincs meg hozzá. A latin Bibliában, a Vulgatában Jeromos egyházatya óta ez a szó áll itt: discordia, amit lehet békétlenségnek, háborúságnak, egyenetlenségnek érteni, de ha szó úgy is lehet fordítani: ahol elválnak egymástól a szívek! Ahol a legmélyebb emberi érzések és kötések megszakadnak, ott discordia támad. A concordiáról mindannyian tudjuk, hogy mit jelent: egyezséget, békességet, hűséget, egy-szívűséget, egyre-gondolást, egybehajlást, testvériséget; ezek ellentéte a discordia. Iszonyodik az attól, aki ilyet szerez az atyafiak

között. Érdekes, hogy a modern fordítások nem szeretik az «atyafiak» kifejezést, túl masculinnak, férfiasnak tartják, régiesnek, ahol csak atyafiak vannak, atyalányok nincsenek. Hát megpróbálják másképp fordítani. En ugyan nem szeretem ezeket a kísérleteket, de mindig tanulok belőlük. Az egyik modern fordítás így mondja: utálatos az Úr előtt az, aki vizályt szerez a közösségben. Igen, az emberek születésüknél, neveltetésüknél vagy életük során hozott valamilyen döntésüknél fogva összetartoznak, együvé tartoznak, ahol egyféleképpen kell gondolkozni. Utálja az Úr azt, aki ezt megbontja. Egy másik fordítás még érdekesebben tér el az eredeti kifejezéstől, azt mondja: akik vizályt szereznek a családban. A régi világban az atyafiak éppenséggel rokonok is voltak, és a fordító arra gondol, hogy itt a rokonságról van szó. Ezt már közelebről ismerjük, mert mindig voltak tágasabb emberi közösségek, egy város, egy törzs, egy ország, országok szövetsége, és az sem jó, például, ha egy országon belül vizályok, megsztottságok támadnak, ha polgárháború lesz, ha egymásnak rontanak az emberek, de a családban, ahol egy asztalnál ülünk, egy ágyunk van, ahol meg kell fogni a gyerek kezét, segíteni kell az elesett nagymamát, tehát egy családi, testvéri, rokoni közösségben vizályt szítani, egyenletlenséget támasztani és betenni középre a hamis mérleget, - ez utálatos az Úr előtt. Leginkább azért, mert a vizálynak van gyógyszere.

A Példabeszédek tizedik részében is beszél erről és csodálatos szavakat mond: a gyűlölet szerzi a versengést, a szeretet sok vétket elfedez! (Péld 10,12) És máris ott cseng a fülünkbe Pál apostol gyönyörű himnusza a szeretetről (1Korinthus 13), kiteljesítve! A Példabeszédek könyve azt mondja: sok vétket elfedez a szeretet, Pál azt mondja: mindent elfedez! És ez nem azt jelenti, hogy elrejteti, spongyát rá! Az elfedezés megbocsátást jelent, teljes félretételét annak, ami közém és Isten közé állt. Maradjunk ennél, félretételét annak, ami utálatos. Mert az mégiscsak istenkísértés és – ha tetézhethém – mégiscsak utálatosság és iszonyatos dolog, hogy miközben valaki – sorolom: kevély a szeme, hazug a nyelve, ártatlan vért ont a kezével, álnok gondolatokat forral az elméjében, siet futva siet a gonoszságra, hazugságot lehel, holott az igazságról kéne tanúskodnia, háborúságot szerez az atyafiak között – egyszóval, valaki ilyenformán odaáll az Úr elé és azt mondja: szeress! Értjük már, milyen erős a példabeszéd szava: ez utálatosság, ettől iszonyodik az Úr! Kísértés!

Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet - elsőrenden a kísértőnek mondja Krisztusunk (Máté evang. 4,7), ne pimaszkodj Istennel, ne akard már elhíttetni magával Istennel, hogy úgy van ez a hét utálatosság, hogy Ő ezt folyton magához ölelgeti, becézgeti, szeretgeti. Nem! Utálja! Iszonyodik tőle, elveti. Ezért kell újra roppant józanul szembesülni azzal, amit a Példabeszédek könyve mond, és még inkább látni, tisztán és józanul azt, amit Pál apostol mond a Korinthusi levélben, ahol egyenes ujjal mutat rá Jézus Krisztusra! Mert csak így élhetünk vele jól: a gyűlölet szerzi a háborúságot, a szeretet sok vétket elfedez, – a szeretet mindent elfedez. Ez vezet el a buzdításhoz!

Amit a Példabeszédek itt egy másik erős képpel hoz elénk, azt mondja a viszálykodásról, a háborúságszerzésről, hogy olyan ez, mint amikor valaki átszakítja a gátat és mindent elönt az ár. Amikor átszakad a gát, amit gondosan, nagy munkával, talán évszázadokig építettek, ugyan milyen erő tartóztatja azt az áradatot? Bizony, mindent elcsöpör, és mindent tönkretesz. Ezért mondja: őrizd meg fiam atyád parancsolatját és anyád tanítását el ne hadd, kösd azokat a szívedre mindenkor, fűzd a nyakadba! A harmadik részben ezt mondta: kösd a nyakadba, írd a szívedbe! Most már azt is mondja, hogy *mindenkor*, - azaz mindig, minden időben legyen veled – és ahová mégy, vezérel téged, amikor alszol, őriz téged, amikor felserkensz, beszélget veled. Amire az anyák és az atyák, a régiek – a szentek közösségében előttünk járók – tanítottak, tartsd meg. Ők a békességnek és az irgalmasságnak útjára tanítottak, arra oktattak, hogy miképpen fedez el a Krisztus szeretete mindent, minden vétket. És arról tettek neked tanúságot, hogy miképpen szül bennünket Isten Szentlelke új életre és tanít meg igazságban, irgalmasságban, hűségben, szeretetben, egyenességben, méltányosságban járni. Erről beszélget veled igazság és irgalmasság, ha a nyakadba akasztod, és a szívedbe írod. Nem talizmán az Isten igazsága és irgalmassága, nem valami jelecske, amit csak úgy teszek. Más és több, főleg, ha beírom a szívembe is. Akkor a társam, aki megőriz, jóra vezérel, és aki beszélget velem. Beszélget velem a jóról, az igazról, a szépről, beszélget velem az isteniről, beszélget velem Jézus Krisztusról, hogy én is, ha szavakat fontolok, az igazság szavát mondjam, ha tanúskodom, az igazságot leheljem, ha rosszat látok, kezemmel és lábammal föltartóztassam és mindig, minden emberi ügyben igazán és méltányosan mérjek.

Gyengék és gyarlók vagyunk, testvérek, megannyi indulat, harag, gyűlölet, rossz fut át az életünkön. Luther Márton szava segíthet nekünk. Mikor megkérdezték tőle, hogyan győzi le a kísértéseket - hiszen az ember gyenge és megkísérthető –, Luther azt mondta, hogy a kísértések olyanok, mint a madarak, nem tudom őket elhessegetni, folyton röpködnek körülöttem, de Isten erejéből arra mégis csak van lehetőségem, hogy ne engedjem meg nekik, hogy fészket rakjanak a fejemre. A kísértések, a gondok, a bűnök, a bajok, az iszonyatok mind ott kavarnak körülöttünk szüntelenül. Akaszd a nyakadba, írd a szívedbe, amit apád és anyád tanított. Akaszd a nyakadba, írd a szívedbe az irgalmasságot és az igazságot, és amikor úton vagy, vezetnek, amikor alszol, megőriznek, és ha felébredsz, ők fognak veled beszélgetni. Ámen

Imádkozzunk! Urunk, azt kérjük, adj nekünk lelki füleket, hogy meghalljuk, miképpen szólsz hozzánk és akarsz velünk beszélgetni, hiszen Te beszélő Isten vagy. Ne engedd, hogy a magunk rossz gondolataiba, csalárdságába, hamisságába belesüketülve meg se halljuk, hogy mit szólsz nekünk igazságról, méltányosságról, hűségről, bűnöket törölő, életüket megváltoztató és megújító szeretetedről. Kérünk, hogy ebben a megújító

munkában bennünket is taníts meg Veled szólni, hogy felsóhajtásunk, imádságunk, hálaadásunk, bűnbánatunk, magasztalásunk, alázatunk és ujjongásunk mind a szívünk teljességéből szóljon igazán és igazat szóljon. Kérünk, taníts meg szív szerint bizakodni, hogy amikor nem tudunk önmagunkra ügyelni, amikor kiszolgáltattak vagyunk, amikor mások kezén van az életünk, amikor alszunk, akkor is tudjuk, hogy megőrizöl bennünket, hiszen szerelmesednek álmában adsz eleget. Kérünk, Te magad vezess bennünket életen, halálon át, Te vezess bennünket kétségek között, Te vezess betegségekben, nyomorúságokban, Te vezess súlyos és mély konfliktusokban, amelyeket hamisság, csalárdság, gyűlölet gerjesztett világunkban, országunkban, egyházunkban, családjunkban. Igazságod, Igéd, Szentlelked vezessen bennünket. Krisztusért, hallgass meg minket. Ámen